

Határozatok Tára

SHARPSTON
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. október 18.¹

C-396/11. sz. ügy

**Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța
kontra
Ciprian Vasile Radu**

(A Curtea de Apel Constanța [Románia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat — Elutasíthatja-e a végrehajtó tagállam a keresett személy átadása iránti megkeresést?”

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel arra kéri a Bíróságot, hogy értelmezze a 2002/584 kerethatározatot². Tárgy értelemben három kérdésről van szó. Először is a kerethatározatnak a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően tulajdonítandó értelmezésre vonatkoznak, és különösen arra, hogy ezen értelmezésnek eltérőnek kell-e lennie az Európai Unióról szóló szerződésnek az EUSZ 6. cikk által bevezetett módosításai eredményeként. Másodszor az egyrészt az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: egyezmény) 5. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 6. cikke, másrészt pedig a kerethatározat rendelkezései közötti kölcsönhatásra vonatkoznak, amely az európai elfogatóparancs végrehajtásához vezető eljárások részeként a keresett személy szabadságától való megfosztásával jár. Harmadszor azt a kérdést vetik fel, hogy a megfelelően értelmezett kerethatározat megengedi-e valamely tagállamnak, hogy az emberi jogi jogszabályok – a fent említett cikkeket is beleértve – megsértése esetén megtagadja az ilyen elfogatóparancs végrehajtását.

Jogi háttér

Az Európai Unió joga

Az Európai Unióról szóló szerződés

2. Az EUSZ 6. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájának 2000. december 7-i, Strasbourgban 2007. december 12-én kiigazított szövegében foglalt jogokat, szabadságokat és elveket; e Charta ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések.

¹ — Eredeti nyelv: angol.

² — Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: kerethatározat vagy határozat). A határozatot a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározat (HL 2009. L 81., 24. o.) módosította. A módosítások nem érintik ezen indítvány tárgyát.

[...]

(3) Az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból következnek, az uniós jogrend részét képezik mint annak általános elvei.”³

A Charta

3. A Charta 6. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”

4. A Charta 47. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. [...]”

5. Az 48. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

(2) Minden gyanúsított személy számára biztosítani kell a védelemhez való jogának tiszteletben tartását.”

6. Az 52. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

[...]

(3) Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.

3 — Az EUSZ 6. cikk – módosításokkal – az EU 6. cikk helyébe lépett, amely hatályban volt mind a kerethatározat elfogadásakor, mind akkor, amikor az európai elfogatóparancsot a jelen ügyben kibocsátották. E cikk (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1)

Az Unió a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartása és a jogállamiság elvein alapul, amely alapelvek közzéek a tagállamokban.

(2) Az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló 1950. november 4-i európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból következnek, az uniós jogrend részét képezik mint annak általános elvei.”

[...]

A kerethatározat

7. A kerethatározat az 1957. december 13-i európai kiadatási egyezményre épülő többoldalú kiadatási rendszert az európai elfogatóparancsra épülő rendszerrel váltja fel. Az új rendszerben, ahol az a személy (a továbbiakban: keresett személy), akit az általa elkövetett vagy állítólag elkövetett bűncselekmény miatt keresnek az egyik tagállam (a továbbiakban: kibocsátó tagállam) hatóságai, fizikailag egy másik tagállam (a továbbiakban: végrehajtó tagállam) területén található, az előbbi tagállam illetékes igazságügyi hatóságai európai elfogatóparancsot bocsáthatnak ki az utóbbi tagállam által történő elfogása és átadása érdekében.

8. A kerethatározat 1. Fejezete az „Általános elvek” címet viseli, és az 1–8. cikket foglalja magában. Az 1. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonnással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és a kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

(3) E kerethatározat nem érinti az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”

9. A 3. és 4. cikk számos olyan okot nevez meg, amelyek esetében az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadása kötelező, illetve mérlegelhető.

10. A 8. cikk meghatározza az európai elfogatóparancs tartalmát és formáját. A 8. cikk (1) bekezdésének c) pontja megköveteli, hogy fennálljon „annak tanúsítása, hogy az 1. és 2. cikk szerinti végrehajtható ítélet, elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bírósági határozat áll rendelkezésre”.

11. A kerethatározat 2. Fejezete a 9–25. cikket foglalja magában. Az „átadási eljárás” címet viseli, és számos általános követelmény megállapítása mellett a keresett személy jogainak védelmére irányuló rendelkezéseket tartalmaz. Így különösen:

- a keresett személyt elfogásakor tájékoztatni kell az elfogatóparancs tartalmáról, valamint arról a lehetőségről, hogy átadhatják; ha a keresett személyt európai elfogatóparancs végrehajtása céljából fogják el, joga van arra, hogy védőt és tolmácsot vegyen igénybe (11. cikk);
- a végrehajtó igazságügyi hatóság dönthet úgy, hogy elfogását követően szabadon bocsátja a keresett személyt, és ideiglenesen bármikor szabadon bocsáthatja, feltéve hogy minden szükségesnek ítélt intézkedést megtesznek a keresett személy szökésének megakadályozása érdekében (12. cikk);
- ha a keresett személy beleegyezik az átadásába, a beleegyezését önkéntesen és a következmények teljes tudatában kell megtennie; e célból joga van védőt igénybe venni (13. cikk); ha nem adta beleegyezését, joga van ahhoz, hogy a megfelelő igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállamban kihallgassa, amely további információkat kérhet a kibocsátó tagállamtól (14. és 15. cikk);
- az európai elfogatóparancsot soron kívül kell intézni; amennyiben a keresett személy beleegyezik átadásába, az elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot a beleegyezést követő 10 napon belül kell meghozni; egyéb esetekben ezen időtartam az elfogást követő 60 nap. Mindaddig,

amíg az elfogatóparancs végrehajtásáról nem hoztak végleges határozatot, a végrehajtó igazságügyi hatóság gondoskodik arról, hogy a személy tényleges átadásához szükséges lényeges feltételek továbbra is biztosítva legyenek (17. cikk);

- ha az elfogatóparancsot a keresett személlyel szemben eljárás lefolytatása céljából bocsátották ki, a személyt – főszabály szerint – meg kell hallgatnia a végrehajtó igazságügyi hatóságnak (18. és 19. cikk);
- ha a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága által hozott határozat az, hogy a keresett személyt át kell adni, legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő 10 napon belül át kell adni. Ez a határidő meghosszabbítható, ha a tagállamok hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály merül fel, vagy súlyos emberiességi okok veszélyeztetik az átadást (23. cikk).

Az egyezmény

12. Az egyezmény 5. cikkének az ügyben releváns része a következőképpen rendelkezik:

„(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:

- a) törvényes őrizetben tartás az illetékes bíróság által történt elítélést követően;

[...]

- c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben;

[...]

- f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.

[...]

(3) E cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személyt haladéktalanul bíró vagy a törvény által bírói hatáskörrel felruházott más tisztségviselő elé kell állítani, és a letartóztatott vagy őrizetbe vett személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében, vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.

(4) Szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljáráshoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábra helyezését rendeli el.”

13. Az egyezmény 6. cikke kimondja:

„(1) Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja [...]

(2) Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

- (3) Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy
- a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;
  - b) rendelkezék a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;
  - c) személyesen, vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék, és ha nem állnak rendelkezésére eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet;
  - d) kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúihoz és kieszközölhesse a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják;
  - e) ingyenes tolmács álljon rendelkezésére, ha nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet.”

A Charta és az egyezmény közötti kölcsönhatás

14. A Charta 52. cikkének (3) bekezdése egyértelművé teszi, hogy átfedés van – és annak kell lennie – a Charta és az egyezmény rendelkezései között. Amennyiben a jelen indítvány szempontjából lényeges, a Charta 6. cikke megfelel az egyezmény 5. cikkének. A Charta 47. cikkének második bekezdése megfelel az egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének, és a Charta 48. cikke megfelel az egyezmény 6. cikke (1) és (2) bekezdésének.⁴

A nemzeti jog

Románia

15. A kerethatározatot a nemzeti jogba átültető rendelkezéseket a módosított, büntetőügyekben folytatott nemzetközi igazságügyi együttműködésről szóló, 2004. június 28-i 302. sz. törvény 97. és 98. cikke tartalmazza. E cikkek a törvény III. címében találhatók.

16. A 97. cikk címe „Különös rendelkezések”. E cikk bizonyos feltételeket állapít meg az elfogatóparancsot kibocsátó tagállam által történő garancianyújtással kapcsolatban.

17. A 98. cikk (1) bekezdése rendelkezéseket tartalmaz az európai elfogatóparancs végrehajtásának kötelező megtagadására vonatkozóan. Ezek lényegében hasonlóak a kerethatározat 3. cikkében megállapítottakkal.

18. Az európai elfogatóparancs végrehajtásának mérlegelhető megtagadási okait a 98. cikk (2) bekezdése állapítja meg. Ezek nagyjából ugyanazok, mint amelyek a kerethatározat 4. cikkében szerepelnek.

⁴ — Lásd az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokat (2007/C 303/02) (HL 2007. C 303., 17. o.).

Németország

19. Németország a kerethatározatot az európai elfogatóparancsról szóló 2004. július 21-i törvénnyel ültette át a nemzeti jogba. Kihirdetését követően a német Alkotmánybíróság 2005-ben úgy határozott, hogy a jogszabály alkotmányellenes, következésképpen hatálytalan.⁵ Egy másik, 2006. július 20-i jogi aktussal e tagállam új intézkedést hozott, amelynek célja az Alkotmánybíróság által megvilágított hibák orvoslása és a kerethatározatnak a nemzeti jogban történő teljes mértékű végrehajtása volt. Ezen intézkedés jelenleg is hatályos.

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

20. 2007-ben és 2008-ban különböző időpontokban különböző németországi ügyészségek négy európai elfogatóparancsot bocsátottak ki C. V. Radu letartóztatása érdekében. Mindegyik elfogatóparancs rablás bűncselekményével volt kapcsolatos. E cselekmény a román jogban is bűncselekmény a román büntető törvénykönyv 211. cikke alapján. C. V. Radu nem egyezett bele az átadásába.

21. A 2009. június 5-i ítéletében a Curte de Apel Constanța Curte de Apel Constanța (konstancai fellebbviteli bíróság) elrendelte a szóban forgó elfogatóparancsok közül háromnak a végrehajtását. Ami a negyediket illeti, megtagadta a végrehajtást azzal az indokkal, hogy C. V. Raduval szemben büntetőeljárás van folyamatban Romániában ugyanazon cselekmény miatt, mint amelyen az elfogatóparancs alapult.⁶

22. C. V. Radu fellebbezéssel élt a szóban forgó ítélettel szemben az Înalta Curte de Casație și Justiție a României (romániai legfelsőbb semmítőszék) előtt. E bíróság 2009. június 18-i ítéletével helyt adott a fellebbezésnek, és visszautalta az ügyet a Curte de Apel elé, új eljárás lefolytatása végett. Egyidejűleg elrendelte C. V. Radu szabadlábra helyezését, de a szabad mozgását érintő bizonyos korlátozásokat írt elő, így megtiltotta számára a lakóhelye szerinti település előzetes bírósági engedély nélkül történő elhagyását.

23. 2011. február 22-én az ügyet ismét nyilvántartásba vették a Curte de Apel hivatalánál. E bíróság előtt C. V. Radu három elsődleges érvet ad elő azon kérelme alátámasztása érdekében, hogy a szóban forgó elfogatóparancsokat ne hajtsák végre. Először is azzal érvel, hogy a kerethatározat elfogadásának időpontjában mint jogi rendelkezések sem az egyezmény, sem a Charta nem volt kifejezetten az Európai Unió alapító szerződéseinek része. Ezzel ellentétes a helyzet az EU Szerződésnek a 2009. december 1-jén, a Lisszaboni Szerződéssel hatályba lépett egységes szerkezetbe foglalt szövegében. Következésképpen a kerethatározatot a Chartával és az egyezménnyel összhangban kell értelmezni és alkalmazni. Másodszor azt állítja, hogy azok az eljárások, amelyekkel a tagállamok alkalmazzák a határozatot nincsenek összhangban, és felhívja a figyelmet a kölcsönösség követelményére az elfogatóparancs végrehajtása során mind a kibocsátó tagállam, mind a végrehajtó tagállam tekintetében. Harmadszor azt állítja, hogy a végrehajtó tagállam kötelezettsége megbizonyosodni arról, hogy a kibocsátó tagállam tiszteletben tartja a Charta és az egyezmény által megállapított jogokat és garanciákat. Ha ezen állam ennek nem tesz eleget, az alapot ad a szóban forgó európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadására.

5 — 2005. július 18-i határozat, 2 BvR 2236/4. A nemzeti bíróság erre a határozatra a törvény német állampolgárokra történő alkalmazásával kapcsolatos okok alapján jutott.

6 — E megtagadási okot megállapítja a kerethatározat 4. cikkének (2) bekezdése és a 302/2004. sz. törvény 98. cikke (2) bekezdésének b) pontja.

24. E körülmények között a Curte Apel Constanța az eljárás felfüggesztéséről határozott, és a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Az [egyezménynek] a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkében foglalt rendelkezések az [egyezmény] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel az alapító szerződésekben foglalt elsődleges [uniós] jog részének tekintendők-e?
- 2) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam illetékes igazságügyi hatóságának szabadságtól való megfosztással és kényszerátadással járó eljárása azon személy beleegyezése nélkül, akivel szemben az európai elfogatóparancs kibocsátásra került (a letartóztatással és átadással érintett személy), a letartóztatással és átadással érintett személy uniós jog által védett személyes szabadságának az elfogatóparancsot végrehajtó tagállam általi korlátozásának minősül-e az [egyezmény] 5. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 6. cikk, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikke alapján az [egyezmény] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel?
- 3) Az [egyezmény] 5. cikkének (1) bekezdése, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikke által védett jogoknak és biztosítékoknak az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam általi korlátozásának – az [egyezmény] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel – teljesítenie kell-e a demokratikus társadalomban való szükségesség, illetve a konkrétan elérni kívánt céllal való arányosság feltételét?
- 4) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam illetékes igazságügyi hatósága elutasíthatja-e az átadás iránti megkeresést az alapító szerződések és az egyéb [uniós] jogi normák által előírt kötelezettségek megsértése nélkül azon az alapon, hogy nem teljesült az [egyezmény] 5. cikkének (1) bekezdése, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikke által előírt összes, kumulatív feltétel az [egyezmény] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel?
- 5) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam illetékes igazságügyi hatósága elutasíthatja-e az átadás iránti megkeresést az alapító szerződések és az egyéb [uniós] jogi normák által előírt kötelezettségek megsértése nélkül azon az alapon, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam nem vagy nem teljes egészében, illetve hibásan (a kölcsönösség feltételének figyelmen kívül hagyásával) ültette át [a kerethatározatot]?
- 6) Az EUSZ 6. cikk által is hivatkozott [egyezmény] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel az [egyezmény] 5. cikkének (1) bekezdésében, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkében foglalt rendelkezésekkel ellentétes-e Romániának, az Európai Unió tagállamának nemzeti joga, különösen a 302/2004. sz. törvény III. címében foglaltak, valamint [a kerethatározatot] helyesen ültették-e át e normákkal?”

25. Írásbeli észrevételeket terjesztett elő a Minister Public, Parchet de pe lângă Curte de Apel Constanța (a Curte de Apel Constanța mellett működő ügyész), a cseh, a német, a litván, az osztrák, a lengyel és a román kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya és az Európai Bizottság. A 2012. július 10-i tárgyaláson C. V. Radu képviselője, a német és a román kormány, valamint az Európai Bizottság szóbeli előterjesztéseket tettek, és válaszoltak a Bíróság által feltett kérdésekre.

Elemzés

Előzetes észrevételek

Elfogadhatóság

26. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés elfogadhatóságával kapcsolatban számos kifogást terjesztettek elő. Ezek az észrevételek mind egyetértettek abban, hogy a hatodik kérdés, amely a nemzeti jog rendelkezéseinek értelmezésére kéri a Bíróságot, és amelyre később visszatérek,⁷ elfogadhatatlan. A német kormány részben emel kifogást az elfogadhatósággal kapcsolatban, míg az osztrák és a román kormány, valamint a Bizottság azt állítja, hogy a végzés teljes egészében elfogadhatatlan. A cseh, a litván és a lengyel kormány, valamint az Egyesült Királyság nem kérdőjelezi meg az elfogadhatóságot.

27. A kifogások lényegében arra hivatkoznak, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzés nem részletes kellően, és túl hipotetikus ahhoz, hogy a Bíróság hasznos választ adhasson a nemzeti bíróságnak.

28. Tagadhatatlan, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzés lakonikus az ügy hátterének az alapeljárásban való bemutatásával, és különösen a nemzeti bíróság által feltett kérdéseket alátámasztó okokkal kapcsolatban.

29. A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében azonban „a tagállami bíróságok és a Bíróság között – az [EUMSZ 267. cikk] alapján – történt bírói feladatmegosztás alapján, a tényállás és a felek által előadott érvelések közvetlen ismeretével egyedül rendelkező tagállami bíróság, amely a meghozandó döntés tekintetében a felelősséget is viseli, sokkal inkább képes arra, hogy a tények teljes tudatában megítélje az előtte folyamatban lévő jogvita által felvetett jogkérdések fontosságát, és azt, hogy ítélete meghozatalához előzetes döntéshozatal szükséges-e”⁸. A Bíróság ugyanis azt állapította meg, hogy ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések valamely uniós jogi rendelkezés értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – „köteles határozatot hozni”⁹.

30. Nekem úgy tűnik, itt ez a helyzet. A nemzeti bíróság egyértelművé teszi az előzetes döntéshozatalra utaló végzésében, hogy úgy gondolja, a kérdéseire adott válaszok lényegesek az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntése szempontjából. Ha az előzetes döntéshozatalra utaló végzés megfogalmazása olyan, hogy nyilvánvalóan lehetetlen volt a tagállamok kormányai, valamint az intézmények számára, hogy benyújtsák észrevételeiket, önmagában ez a szempont nem meghatározó.¹⁰ A jelen ügyben azonban nem ez a helyzet. Nem kevesebb, mint hét kormány terjesztett elő észrevételeket az ügyésszel és a Bizottsággal együtt. Nagyon kevés kivétellel mindegyikük hasznos észrevételeket tudott tenni a nemzeti bíróság kérdéseivel kapcsolatban.

31. Semmi előny nem származna az előzetes döntéshozatalra utaló végzésnek a jelen ügyben elfogadhatatlannak való minősítéséből. Ezért a hatodik kérdésre vonatkozó észrevételek kivételével úgy gondolom, hogy a kifogásokat el kell utasítani.

7 — Lásd a 105. és az azt követő pontokat.

8 — Lásd többek között a 83/78. sz. Pigs Marketing Board ügyben 1978. november 29-én hozott ítélet (EBHT 1978., 2347. o.) 25. pontját.

9 — Lásd többek között a C-231/89. sz. Gmurzynska-Bscher ügyben 1990. november 8-án hozott ítélet (EBHT 1990., I-4003. o.) 20. pontját.

10 — Lásd ebből a szempontból a C-303/05. sz. Advocaten voor de Wereld ügyben 2007. május 3-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-3633. o.) 20. pontját.

A Bíróság hatásköre

32. Románia a korábbi EU 35. cikk (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatával elfogadta Bíróságnak a korábbi EU 35. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerinti, előzetes döntéshozatalra vonatkozó hatáskörét.¹¹ Ezen túlmenően az EUM-Szerződéshez csatolt, az átmeneti rendelkezésekről szóló (36.) jegyzőkönyv 10. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bíróságra az EU-Szerződés VI. címe értelmében ruházott hatáskörök változatlanok maradnak az Uniónak a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőzően hozott aktusait illetően, abban az esetben is, ha azok elfogadására a korábbi EU 35. cikk (2) bekezdése értelmében került sor.¹² A Bíróság következőképpen hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a nemzeti bíróság által feltett kérdésekre választ adjon.

A kerethatározat

33. Mielőtt rátérnék a kérdések lényegére, érdemes megvizsgálni a kerethatározat hátterét és az általa elérni kívánt célokat.

34. A határozatot az arra vonatkozó célkitűzéssel összefüggésben kell értelmezni, hogy az Unió a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggé váljon. A határozat e célból bevezeti a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok szabad mozgásán nyugvó rendszert, mind az ítélethozatal előtti, mind az azt követő szakaszban. E rendszer az európai elfogatóparancs formájában ölt gyakorlati formát. Az elfogatóparancs alkalmazza a kölcsönös elismerés elvét, amelyet az Európai Tanács a tamperei következtetéseiben az igazságügyi együttműködés „sarokköveként” jellemezett.¹³ Az ilyen elv, ahhoz, hogy hatékony legyen, megköveteli a tagállamok közötti nagyfokú bizalmat.¹⁴

35. A kerethatározat által bevezetett új szabályozás elsődleges célja a korábbi kiadatási rendszerben rejlő késlekedések megszüntetése.¹⁵ Úgy tűnik, e cél megvalósult a gyakorlatban. A határozat végrehajtásáról szóló 2011-es jelentésében¹⁶ a Bizottság megjegyzi, hogy az átadás átlagos időtartama egy év körüli volt. Az európai elfogatóparancs szerinti rendszerben a végrehajtás átlagos időtartama 14–17 napra csökkent, ha a keresett személy hozzájárult az átadásához. Ha nem járul hozzá, az átadás 48 napba telik.

36. Jóllehet a kerethatározat által a tagállamokra rótt kötelezettségek lényegében eljárásjogi kérdésekre vonatkoznak, ez nem jelenti azt, hogy a jogalkotó ne vette volna figyelembe az alapvető és emberi jogokat a kerethatározat megalkotásakor. Ellenkezőleg: erre számos módon sor került.

37. Először is ezekre a jogokra történő kifejezett hivatkozást foglalt bele a határozatba. Ez kitűnik például a (10), (12) és (13) preambulumbekendésből. Közelebbről az 1. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a határozat nem érinti a jelenleg az EUSZ 6. cikkben biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét. A későbbiekben visszatérek erre a kérdésre.¹⁷

11 — Lásd HL 2010. C 56., 7. o.

12 — A jegyzőkönyv 10. cikkének (3) bekezdése értelmében a 10. cikk (1) bekezdésében foglalt átmeneti intézkedés a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követő öt év elteltével, azaz 2014. november 30-án hatályát veszti.

13 — Lásd a tamperei Európai Tanács következtetéseit a www.cvce.eu weboldalon.

14 — Lásd általában véve a kerethatározat (5), (6) és (10) preambulumbekendését

15 — Lásd a kerethatározat (5) preambulumbekendését.

16 — A Bizottság 2011. április 11-i jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a kerethatározat 2007-től való végrehajtásáról (COM(2011) 175 végleges) (a továbbiakban: 2011. évi jelentés), 1. rész.

17 — Lásd ezen indítvány 70. pontját.

38. Másodszor a tagállamok közötti kölcsönös bizalom, amelyre a (10) preambulumbekkezdés hivatkozott, az egyes tagállamok által mind az Egyezményben foglalt jogok, mind a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból eredő alapvető jogok tiszteletben tartásán alapul. A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépésének következtében, szükséges ehhez hozzátenni – amennyiben korábban nem játszott szerepet – a Chartát.

39. Harmadszor a kerethatározat számos olyan rendelkezést tartalmaz, amelyek célja a keresett személy alapvető jogainak védelme. Ezeket már összefoglaltam a fenti 11. pontban, és itt nem fogom azokat megismételni, elég megjegyezni a kifejezetten említett meghallgatáshoz való jogot, ha a keresett személy nem egyezik bele az átadásába (14. cikk), és ha az európai elfogatóparancsot büntetőeljárás lefolytatása céljából bocsátották ki (18. cikk).

40. Tekintettel a kerethatározat céljaira, helytelen lenne az azáltal bevezetett rendszerre úgy tekinteni, mint amely pusztán a tagállamok közigazgatási hatóságainak javára szolgálna. Egy olyan eljárásfajta bevezetésével, amelynek célja, hogy hatékonyabb és eredményesebb legyen, mint elődje, a jogalkotó a bűncselekmények áldozatainak nyújtott védelmet is javítani kívánta azáltal, hogy az elkövetők gyorsabban és nagyobb eredménnyel kerülnek az igazságszolgáltatás elé.

41. Dicséretes ugyan a tagállamoknak az emberi jogi kötelezettségeik teljesítése terén elért eredménye, de újkeletű. Nem feltételezhető, hogy pusztán azért, mert a keresett személy átadását kéri egy másik tagállam, e személy emberi jogait automatikusan biztosítják a megérkezések. ¹⁸ Létezik ugyanakkor a teljesítésre vonatkozó vélelem, amely csak a lehető legegységesebb bizonyítékok alapján dönthető meg. Az ilyen bizonyítéknak speciálisnak kell lennie; jól alátámasztott, általános jellegű állítások nem elegendők.

Az 1. kérdés

42. Első kérdésével a nemzeti bíróság azt kérdezi, hogy a Charta és az egyezmény rendelkezései részét képezik-e az elsődleges uniós jogoknak.

43. A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta fenálló helyzettel kezdem.

44. Az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének erejénél fogva a Charta ugyanolyan jogi erővel bír, mint a Szerződések, és ennek megfelelően most már az Unió elsődleges jogának részét képezi.

45. Az egyezmény rendelkezéseit megemlíti a Lisszaboni Szerződés is. Az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alapvető jogok, az egyezményben foglaltak szerint, továbbá a tagállamok közös alkotmányos hagyományai alapján az uniós jog általános elveit képezik.

46. Ebből az következik, hogy nem csak az Uniót és intézményeit, de az uniós jog értelmezésekor és alkalmazásakor a tagállamokat is köti a Charta és az egyezmény. ¹⁹

18 — Lásd többek között ezzel kapcsolatban a 2011. évi jelentés 4. részét. Lásd a C-27/09. P. sz., Francia Köztársaság kontra People's Mojahedin Organization of Iran ügyre vonatkozó indítványom (EBHT 2011., I-13427. o.) 249. pontját és 97. lábjegyzetét.

19 — Ami a chartát illeti, lásd az 51. cikk (1) bekezdését, amely megállapítja, hogy annyiban köti a tagállamokat, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Egyértelmű, hogy amikor a kerethatározat szerinti kötelezettségeiknek tesznek eleget, a tagállamok az Unió jogát hajtják végre. Mivel minden tagállam részese az egyezménynek, az köti őket nemcsak az Unió jogának végrehajtására tekintettel, hanem a nemzeti jogszabályaikkal összefüggésben is.

47. Ez önmagában elég a nemzeti bíróság első kérdése betűjének megválaszolásához. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből azonban kitűnik, hogy az azt megelőző jogvita kissé tágabb, amennyiben C.V. Radu, úgy tűnik, azt állítja, hogy a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése alapvető változást hozott magával az alapvető jogok és elvek Unióban való alkalmazásának módjával kapcsolatban.²⁰ Ahhoz, hogy hasznos választ lehessen adni a nemzeti bíróságnak, meg kell vizsgálni a 2009. december 1-je előtti helyzetet.

48. Jóllehet a Chartát ünnepélyesen kihirdették 2000. december 7-én, az annak tulajdonítandó pontos jogi státuszra vonatkozó határozatot elhalasztották. Következésképpen egyik szerződésbe sem foglalták bele, és rendelkezéseit semmilyen módon nem ruházták fel jogi kötőerővel. Mindazonáltal a Chartát gyorsan kezdték az alapvető jogok kógens katalógusának tekinteni, megerősítve a jogállamisággal járó és a tagállamok alkotmányos hagyományaiban közös általános elveket. Az Európai Bíróság – ítéletei meghozatalakor – gyakran merít a Charta rendelkezéseiből.²¹ Következésképpen a Charta elérte a „soft law” státuszt, ami azt jelenti, hogy noha a rendelkezései nem voltak közvetlenül, az uniós jog részeként alkalmazhatók, az Unión belül joghatásokat – nagyon sok esetben messzemenő hatásokat – képesek kifejteni.

49. Az egyezménynek az uniós jogban való szerepe mélyebben gyökerezik. A Bíróság már 1969-ben, a Stauder-ügyben hozott ítéletében²² megállapította, hogy „az alapvető emberi jogok a közösségi jog általános elvei közé [tartoznak], és a Bíróság védi őket”. A kezdetben csírájában lévő ítélkezési gyakorlatot precedensnek minősülő ítéleteken, mint amilyen az Internationale Handelsgesellschaft²³ és a Nold-ügyben hozott ítélet²⁴ alkalmazta és fejlesztette napjainkig. A Kadi és Al Barakaat egyesített ügyekben hozott ítéletében a Bíróság egyértelműen megállapította, hogy „nem engedhetők meg olyan intézkedések a Közösségen belül, amelyek összeegyeztethetetlenek [az emberi jogok] tiszteletben tartásával”²⁵. Az egyezményre való külön hivatkozással a Bíróság a Der Grüne Punkt ügyben hozott ítéletében az egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jogot „közösségi jogi alapelvként”²⁶ jellemzi.

50. Erre figyelemmel elmondható-e, hogy a Lisszaboni Szerződés lényegesen módosította az uniós jogot?

51. Nem hinném. Nekem úgy tűnik, hogy az EUSZ 6. cikk (1) és (3) bekezdése pusztán azt jelenti, amit az Egyesült Királyság az észrevételeiben a korábban létező helyzet „kodifikálásának” nevez. Más szóval azon politikai óhaját testesítik meg, hogy azokat a rendelkezéseket, amelyeket megállapítani és védeni kívánnak, jobban láthatóvá tegyék azok kifejezésre juttatásakor. Nem jelentenek semmilyen nagyarányú változást. Ezen oknál fogva számomra nem tűnik eredményesnek egyetlen olyan érv sem, amely szerint a kerethatározat rendelkezéseinek eltérő értelmezést kellene tulajdonítani azok hatálybalépésével.²⁷

20 — Lásd a fenti 23. pontot.

21 — Lásd például a C-432/05. sz. Unibet-ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-2271) 37. pontját, valamint a C-402/05. P. és C-415/05. sz., Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-6351. o.) 335. pontját.

22 — A 29/69. sz. ügyben 1969. november 12-én hozott ítélet (EBHT 1969., 419. o.) 7. pontja.

23 — A 11/70. sz. ügyben 1970. december 17-én hozott ítélet (EBHT 1984., 1125. o.) 4. pontja.

24 — A 4/73. sz. ügyben 1974. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1984., 491. o.) 13. pontja.

25 — A fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott ügyben hozott ítélet 284. pontja. Lásd az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot is.

26 — A C-385/07. P. sz., Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-6155. o.) 178. pontja. Lásd az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot is.

27 — A teljesség kedvéért utalnom kell Cruz Villalón főtanácsnok C-306/09. sz. I. B. ügyben 2010. október 21-én hozott ítéletre (EBHT 2010., I-10341. o.) vonatkozó indítványára, amelyben azt állapította meg, hogy „az Alapjogi Charta hatálybalépését követően [...] égető szükség lett a kerethatározatnak az alapvető jogok szempontjából történő értelmezésére” (44. pont). Jóllehet ez első ránézésre a kerethatározatnak az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének hatálybalépését követően történő eltérő értelmezésének szükségességét sugallja, nem gondolom, hogy ebben a szellemben tette a főtanácsnok az észrevételt. Úgy vélem inkább, hogy az általam fent említett láthatóságra vonatkozó politikai óhaj erejét kívánta hangsúlyozni.

52. A fentiek fényében az első kérdésre az a válasz adandó, hogy a Charta rendelkezései, annak 6., 48. és 52. cikkét is beleértve, az elsődleges uniós jog részét képezik. Az egyezmény által biztosított alapvető jogok – az egyezmény 5. cikkének (1), (3) és (4) bekezdését, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdését is beleértve – az uniós jog általános elveinek minősülnek.

A 2. és 3. kérdés

53. Ezekkel a kérdésekkel, amelyeket a legjobb együtt vizsgálni, a nemzeti bíróság lényegében azt szeretné tudni, hogy az európai elfogatóparancsnak a keresett személy szabadságától való megfosztásával és kényszerátadásával járó eljárása az adott személy szabadsághoz való joga korlátozásának minősül-e, és hogy ahhoz, hogy e korlátozást megengedje az egyezmény 5. cikkének (1) bekezdése és a Charta 6. cikke, eleget kell-e tenni a szükségesség és arányosság követelményének.²⁸

54. Mindenkinek joga van a szabadsághoz. Ennyi egyértelmű az egyezmény 5. cikkéből és a Charta 6. cikkéből. A kérdés az, hogy igazolható-e az e jogtól való megfosztás. Az európai elfogatóparancsot az összefüggéseiben kell megérteni. Célja annak biztosítása, hogy az a személy, akivel kapcsolatban az elfogatóparancsot kibocsátották, személyesen jelen legyen a kibocsátó tagállamban a tárgyalás céljából vagy a szabadságvesztés letöltése végett, esettől függően. Véleményem szerint az ilyen cél a társadalom érdekében szükséges.

55. E tekintetben az egyezmény 5. cikke számos olyan körülményt állapít meg, amelyek között törvényesen meg lehet valakit fosztani a szabadságától. Ezek magukban foglalják (az a) pontban) az illetékes bíróság által történt elítélést követő őrizetben tartását és (a c) pontban) letartóztatását vagy őrizetbe vételét többek között akkor, amikor bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják. Az f) pontnak különleges jelentősége van e vizsgálat szempontjából, mivel olyan esetekben vizsgálja a szabadsághoz való jogot, amikor valamely személy törvényes letartóztatására vagy őrizetbe vételére többek között a kiadatás céljából kerül sor (államok közötti eljárás, amelyet felvált az európai elfogatóparancs).

56. A lényeges kérdés az, hogy az elfogatóparancs alapján történő őrizetbe vétel arányos-e. Az Emberi Jogok Európai Bírósága az Egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének f) pontjával kapcsolatban megállapította, hogy „e rendelkezés nem követeli meg, hogy azon személy fogvatartása, akivel szemben intézkedés van folyamatban kiadatás céljából, ésszerű oknál fogva szükséges legyen, például hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy a szökésben. Ezzel kapcsolatban az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontja az 5. cikk (1) bekezdésének c) pontjától eltérő védelmi szintről rendelkezik: az f) pontban mindössze annyi az előírás, hogy »intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából«. Lényegtelen tehát az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontja céljából, hogy a kiutasítás alapjául szolgáló határozat igazolható-e a nemzeti jog vagy az egyezmény alapján [...]”²⁹.

57. Helytelen lenne azonban az ítélkezési gyakorlat e részét az egyezményre vonatkozóan úgy értelmezni, hogy az azt jelenti, hogy az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti fogvatartás mindig jogellenes, ha annak célja nem kiutasítás vagy kiadatás. Az Emberi Jogok Európai Bírósága azt is megállapította, hogy „a szabadságtól az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontja második tagmondata alapján történő megfosztás [...] csak addig igazolható, amíg a kiutasítási vagy kiadatási^[30] eljárás folyamatban van. Ha ezeket az eljárásokat nem megfelelően hajtják végre, a fogvatartás többé nem engedhető meg az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontja alapján [...] A szabadságától való megfosztásnak »törvényesnek«

28 — Noha a nemzeti bíróság a Charta és a Szerződés más cikkeire is hivatkozik, én ezeket a hivatkozásokat arra az összefüggésre történő emlékeztetőként értelmezem, amelyekbe a szabadsághoz való jog illeszkedik a büntető eljárások szempontjából. Következésképpen azokra a rendelkezésekre koncentráltam, amelyek számomra a leginkább relevánsnak tűnnek.

29 — Lásd az EJEB, 1996. november 15-i Chahal kontra Egyesült Királyság ítéletet, Ítéletek és Határozatok Tára 1996-V, 1853. o.; 112. §, a 2008. április 24-i Ismoilov kontra Oroszország ítéletet, 2947/06. sz., 135. §, és a 2011. szeptember 20-i Lokpo és Toure kontra Magyarország ítéletet, 10816/10. sz., 16. §.

30 — Noha az ítéletet olyan ügyben hozták, amely a kiadatási eljárásokkal, nem pedig az európai elfogatóparancsra vonatkozó eljárással volt kapcsolatos, úgy vélem, nincs különbség az e tekintetben alapul szolgáló elvek szempontjából. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy mindig jogszerű a kiadatásból levont elveket ilyen esetekre alkalmazni.

is kell lennie. Amennyiben a fogvatartás »törvényességéről« van szó, beleértve azt a kérdést, hogy »a törvényben meghatározott eljárást« követték-e, az egyezmény lényegében a nemzeti jogra utal, és azon kötelezettséget állapítja meg, hogy meg kell felelni a nemzeti jog anyagi és eljárásjogi szabályainak. A nemzeti jognak való megfelelés azonban nem elég: az 5. cikk (1) bekezdése továbbá megköveteli, hogy a szabadságtól való megfosztásnak összhangban kell lennie az egyén önkénnyel szembeni védelemre vonatkozó céllal. Alapvető elv, hogy az önkényes fogvatartás nem egyeztethető össze az 5. cikk (1) bekezdésével, és az »önkéntesség« fogalma az 5. cikk (1) bekezdésében túlmegy a nemzeti joggal való összeegyeztethetőség hiányán, így a szabadságtól való megfosztás törvényes lehet a belső jogszabályok alapján, de továbbra is önkényes, és ezért az egyezménnyel ellentétes [...]. Az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti fogvatartást, ahhoz, hogy ne bélyegezzék önkényesnek, jóhiszeműen kell végrehajtani; a fogvatartás [nemzeti hatóságok] által hivatkozott okával szoros kapcsolatban kell állnia; a fogvatartás helyének és feltételeinek megfelelőnek kell lenniük; és a fogvatartás időtartama nem haladhatja meg azt, ami a követett cél eléréséhez ésszerűen szükséges [...]»³¹.

58. A teljesség megköveteli, hogy ne csak az egyezmény 5. cikkének (1) bekezdésére, hanem annak a Chartában található megfelelőjére, vagyis annak 6. cikkére is hivatkozzak. E rendelkezés nem tartalmaz az egyezmény 5. cikke (1) bekezdése f) pontjának megfelelő rendelkezést. A Charta 52. cikkének (3) bekezdése azonban megállapítja, hogy az abban foglalt jogok, amennyiben megfelelnek az egyezmény által biztosított jogoknak, tartalma és hatálya azonos azokkal, amelyek az egyezményben szerepelnek. Az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontja tehát közvetetten alkalmazandó.

59. Ebből az következik, hogy a kerethatározat 12. cikkének alkalmazásakor az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük a fenti 57. pontban ismertetett elveket. Azok alkalmazása szükségszerűen esetről esetre eltérő, nem lehet szilárd és mozdíthatatlan szabályokat lefektetni.

60. Ezt a pontot azonban kiegészíteném. Amint a Bizottság megjegyzi a 2011. évi jelentésében, a kerethatározat tagállamokban való végrehajtásának módjával kapcsolatban felhozott egyik kritika az, hogy az annak végrehajtásába vetett bizalmat aláássa az európai elfogatóparancs olyan személyek átadása érdekében való kibocsátása, akiket gyakran nagyon csekély bűncselekmények miatt keresnek, amelyek nem kellően súlyosak ahhoz, hogy igazolják azon intézkedéseket és együttműködést, amelyeket az elfogatóparancsok végrehajtása megkövetel. A Bizottság megjegyzi, hogy a keresett személyek szabadságára és jogaira gyakorolt aránytalan hatásról van szó, ha az európai elfogatóparancsot olyan ügyben bocsátják ki, amelyben az (előzetes) letartóztatást egyébként nem tekintenek megfelelőnek.³²

61. Egyetértek ezzel.

62. A fentiek fényében a második és harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az európai elfogatóparancsnak a keresett személy szabadságtól való megfosztásával és kényszerátadásával járó eljárása az adott személy szabadsághoz való joga korlátozásának minősül az egyezmény 5. cikke és a Charta 6. cikke szempontjából. E korlátozás, mint amely »egy demokratikus társadalomban szükséges«, rendszerint igazolható az egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének f) pontja alapján. Az e rendelkezés szerinti fogvatartás azonban nem lehet önkényes. Az ilyen fogvatartást, ahhoz, hogy ne minősüljön önkényesnek, jóhiszeműen kell végrehajtani; az azt végrehajtó igazságügyi hatóságok által hivatkozott indokkal szoros kapcsolatban kell állnia; a fogvatartás helyének és feltételeinek megfelelőnek kell lenniük; és a fogvatartás időtartama nem haladhatja meg azt, ami a követett cél eléréséhez ésszerűen szükséges (így téve eleget az arányossági tesztnek). A Charta 6. cikkét ugyanúgy kell értelmezni, ahogyan az egyezmény 5. cikkének (1) bekezdését.

31 — Az EJEB [Nagykamara], 2009. február 19-i A. és társai kontra Egyesült Királyság ítélet, 3455/05. sz. keresetlevél, 164. §.

32 — 2011. évi jelentés, 5. rész.

A 4. kérdés

63. Negyedik kérdésével a nemzeti bíróság valójában azt kérdezi, hogy a végrehajtó tagállam megtagadhatja-e az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha annak végrehajtása sértené vagy sérthetné a keresett személynek az egyezmény 5. és 6. cikke vagy a Charta 6., 48. és 52. cikke szerinti jogait.

64. Ellentétben a második és harmadik kérdéssel, amelyekkel a Bíróságot arra kérték, hogy vizsgálja meg a keresett személy fogvatartásának körülményeit az európai elfogatóparancs közlése és az adott személynek a kibocsátó tagállamba való átadása közötti időszakban, itt szélesebb terjedelmű kérdésről van szó. Az illetékes igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállamban teljes egészében megtagadhatja-e az elfogatóparancs végrehajtását, ha felmerül a keresett személy emberi jogainak megsértése?

65. A kérdés ezt a problémát az egyezmény 5. és 6. cikke, valamint a Charta 6. cikke számozott rendelkezéseire történő hivatkozással veti fel. C.V. Radu ügyvédje a tárgyaláson azt állította, hogy ügyfelét „nem tájékoztatták a vele szemben felhozott vádokról, azokkal kapcsolatban nem idézték meg, és olyan helyzetben volt, amelyben teljesen lehetetlen volt védekeznie”. Mivel a megfelelő védekezésre való felkészülés lehetetlensége felvet – legalábbis potenciálisan – az egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésére és a Charta 47. cikkére vonatkozó kérdéseket is, azokat a teljesség kedvéért belefoglalom az elemzésembe.

66. A kerethatározat felületes olvasása arra a megállapításra vezethet, hogy az ilyen jogsértéseket (bármilyen is azok időbeli hatálya) nem kell figyelembe venni. A 3. és 4. cikk felsorolja azokat a körülményeket, amelyek esetén a végrehajtó tagállam igazságügyi hatóságának meg kell tagadnia (3. cikk) vagy megtagadhatja (4. cikk) az európai elfogatóparancs végrehajtását. Egyik esetben sem hivatkoznak az emberi jogokra a megtagadás okaiként. A Bíróság megállapította, hogy az okok felsorolása ezekben a cikkeken nem kimerítő.³³

67. Ugyanilyen megállapításra lehet jutni a határozat céljai alapján. A határozat által bevezetett átadási rendszer a kölcsönös elismerés³⁴ és a tagállamok közötti nagyfokú bizalom elvén³⁵ alapszik, és célja a korábbi kiadatási rendszerben rejlő késlekedések csökkentése.³⁶

68. A Bíróság – kétségtelenül e megfontolásra tekintettel – azt állapította meg, hogy „a kerethatározat rendszerének alapjául szolgáló kölcsönös elismerés elve ez utóbbi 1. cikkének (2) bekezdése értelmében magában foglalja, hogy a tagállamok főszabály szerint kötelesek végrehajtani az európai elfogatóparancsot.”³⁷ Ennek nyilvánvalóan helyesnek kell lennie, mivel ha másként lenne, a határozat által kitűzött célok komoly veszélybe kerülhetnének.

69. Nem hiszem azonban, hogy a kerethatározat szövege vagy az ítélkezési gyakorlat a megszorító értelmezés – amely teljesen kizárná az emberi jogi megfontolásokat – irányába mutatna.

33 — Lásd ebben az értelemben a C-388/08. PPU. sz., Leymann és Pustovarov ügyben 2008. december 1-jén hozott ítélet (EBHT 2008., I-8993. o.) 51. pontját, és a C-123/08. sz. Wolzenburg-ügyben 2009. október 6-án hozott ítélet (EBHT 2009 I-9621. o.) 57. pontját. A 4. cikk tekintetében lásd a C-139/10. sz. Prism Investments ügyben hozott ítélet (EBHT 2011., I-9511. o.) 33. pontját.

34 — Lásd többek között a fenti 10. lábjegyzetben hivatkozott Advocaaten voor der Wereld ügyben hozott ítélet 28. pontját és a C-66/08. sz. Kozłowski-ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-6041. o.) 31. pontját.

35 — Lásd a kerethatározat (10) preambulumbekzdését.

36 — Lásd a kerethatározat (5) preambulumbekzdését.

37 — Lásd a C-261/09. sz. Mantello-ügyben 2010. november 16-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-11477. o.) 36. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

70. A kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a határozat nem érinti az EU 6. cikkben (jelenleg, módosítást követően EUSZ 6. cikk) biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét. Véleményem szerint ebből az következik, hogy a jogok és elvek tiszteletben tartásának kötelezettsége áthatja a kerethatározatot. Hallgatólagosan ezeket a jogokat figyelembe lehet venni az elfogatóparancs végrehajtásának megtagadására vonatkozó határozat alapjaként. Az 1. cikk (3) bekezdésének ettől eltérő értelmezése azzal a veszéllyel járna, hogy az elvesztené értelmét, illetve valószínűleg elegáns közhellyé válna.

71. Ezen álláspontot a Bíróság főtanácsnokainak a kerethatározat értelmezésére vonatkozó számos indítványa alátámasztja. Cruz Villalón főtanácsnok I. B. ügyben hozott ítéletre vonatkozó indítványára³⁸ utalnék különösen, amelyben a következőket állapította meg:

„[...] úgy vélem, hogy a kerethatározat szövege és céljai alapján történő értelmezéskor figyelembe kell venni a szöveg által megvalósítani kívánt összes célkitűzést. Igaz, hogy a kölcsönös elismerés a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megerősödésének egyik eszköze, mégis az alapvető jogok és szabadságok védelme az az előfeltétel, amely jogszerűvé teszi a hivatkozott térség fennállását és fejlődését. A kerethatározat ezt többször is megerősíti a (10), (12), (13) és (14) preambulumbekkezdésében, valamint 1. cikkének (3) bekezdésében. [...]”³⁹

72. Egyetértek ezzel.

73. Véleményem szerint valamely végrehajtó tagállam igazságügyi hatóságai kötelesek tiszteletben tartani az egyezményben és a Chartában foglalt alapvető jogokat, amikor azt vizsgálják, hogy végre kell-e hajtaniuk az európai elfogatóparancsot. Mikor kell tehát megtagadniuk, hogy elrendeljék az átadást, és milyen tényezőket kell figyelembe venniük ahhoz, hogy ilyen határozatot hozzanak?

74. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az egyezménynek nem minden megsértése igazolja a kiadatási határozat végrehajtásának megtagadását.⁴⁰ A Dzhaksybergenov kontra Ukrajna ítéletben például azt állapította meg, hogy „egy adott országban az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó általános problémára történő utalás önmagában nem szolgálhat alapul a kiadatás megtagadásához”⁴¹.

75. A Soering kontra Egyesült Királyság ítéletben⁴² az Emberi Jogok Európai Bírósága azt állapította meg az egyezmény 3. cikkével kapcsolatban,⁴³ hogy „valamely szerződő állam azon határozata, hogy kiadja a szökésben lévő személyt, a 3. cikkkel kapcsolatos problémát vethet fel, ennél fogva megalapozhatja ennek az államnak a felelősségét az egyezmény alapján, ha *alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető*, hogy az érintett személy, ha kiadják, kínzás, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetésnek *tényleges veszélyének* lesz kitéve.”⁴⁴ A 6. cikkkel kapcsolatban a bíróság azt jegyezte meg, hogy: „büntető eljárásokban a 6. cikkben megállapított tisztességes eljáráshoz való jog kiemelkedő helyet foglal el egy demokratikus társadalomban [...] Az Emberi Jogok Európai Bírósága nem zárja ki, hogy egy kiadatási határozat *kivételesen* problémát vethet fel a 6. cikk alapján [...] olyan körülmények között, ha a szökésben lévő személlyel szemben a tisztességes tárgyalás *egyértelmű megtagadására* került vagy kerülhet sor a megkereső országban”⁴⁵.

38 — Lásd a fenti 27. lábjegyzetet.

39 — 43. pont. Lásd Bot főtanácsnoknak a fenti 33. lábjegyzetben hivatkozott Wolzenburg-ügyre vonatkozó indítványának 148. és 151. pontját, valamint a fenti 37. lábjegyzetben hivatkozott Mantello-ügyre vonatkozó indítványának 87. és 88. pontját, továbbá Mengozzi főtanácsnoknak a C-42/11. sz. Lopes da Silva Jorge-ügyben 2012. szeptember 5-én hozott ítéletének 28. pontját.

40 — Amint a fenti 30. lábjegyzetben szerepel, nem gondolom, hogy az alapul szolgáló elvek e tekintetben eltérnek a kiadatás és az európai elfogatóparancsral kapcsolatos eljárás során.

41 — 2011. február 10-i, 12343/10. sz. keresetlevél, 37. §.

42 — 14038/88. sz. keresetlevél.

43 — Az egyezmény 3. cikke tiltja a kínzást és az embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést.

44 — 91. §, kiemelés tőlem.

45 — 113. §, kiemelés tőlem.

76. Noha nincsenek közvetlenül egyenértékű indokok a Bíróság kerethatározattal kapcsolatos ítélkezési gyakoraltában, hasonló természetű problémák merültek fel az N. S. és társai ügyben hozott ítéletben⁴⁶, amelyben a Bíróságnak a Charta 4. cikkének⁴⁷ a nemzeti hatóságoknak többek között a 343/2003 rendelet⁴⁸ szerinti kötelezettségeire gyakorolt hatását kellett vizsgálnia. A kerethatározathoz hasonló módon a rendelet meghatározza a személyek – az adott ügyben menedékkérők – egyik tagállamból a másikba történő mozgására vonatkozó szabályokat, különleges eljárásokkal és időkorlátokkal összhangban. A Bíróság megállapította, hogy „nem lehet azt a következtetést levonni, hogy az alapvető jogok [...] [azon] tagállam [amelynek a rendelet rendelkezései alapján a menedékkérőt átadnák] általi bármely megsértése érintené a többi tagállamnak a [...] rendelet rendelkezéseinek tiszteletben tartására irányuló kötelezettségeit”. Ha a fenyegetettség szintje ilyen alacsony lenne, az veszélyeztethetné a jogszabály célkitűzéseit. A Bíróság továbbá megállapította, hogy: „[...] annak érdekében, hogy az Unió és tagállamai eleget tehessenek a menedékkérők alapvetői jogainak védelmére vonatkozó kötelezettségeiknek, [...] a tagállamok – ideértve a nemzeti bíróságokat – kötelessége, hogy ne adják át a menedékkérőt a 343/2003 rendelet értelmében »felelős tagállamnak«, *ha tudomással kell bírniuk arról*, hogy a felelős tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható *rendszeres zavarok* miatt *alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető*, hogy a kérelmező a Charta 4. cikke értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód *tényleges veszélyének* lesz kitéve.”⁴⁹

77. Összefoglalva, mindkét bíróság elismeri, hogy az alapvető jogok hatással lehetnek valamely tagállam azon jogszabály szerinti kötelezettségére, hogy átadja valakit egy másik államnak. Ami az egyezmény 3. cikkét – és a Charta 4. cikkében az annak megfelelő rendelkezéseket – illeti, úgy vélik, hogy a vizsgálatnak arra kell vonatkoznia, hogy „alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető”-e, hogy „tényleges veszély” áll fenn arra nézve, hogy a szóban forgó rendelkezést meg fogják sérteni abban az államban, amelynek egyébként a szóban forgó személyt átadnák. A 6. cikkel összefüggésben az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy az a kötelező átadást csak „kivételesen” érintheti, mégpedig amennyiben a szóban forgó személy egyezmény szerinti jogaival kapcsolatban „az igazságszolgáltatás egyértelmű megtagadását szenvedte el vagy szenvedheti el”. A Bíróságnak ezenkívül határoznia kell a Charta 47. és 48. cikkével kapcsolatban.

78. Ami a keresetet benyújtó személyre háruló bizonyítási terhet illeti, az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy az ilyen veszély fennállására vonatkozó vizsgálatnak szükségképpen szigorúnak kell lennie, és a felperesnek kell a szükséges bizonyítékokat benyújtania.⁵⁰ Ami a kiadás megtagadásának igazolásához megkövetelt bizonyítottsági szintet illeti, az Emberi Jogok Európai Bírósága a Garabayev kontra Oroszország ítéletben⁵¹ megállapította, hogy „azon bizonyítékok értékelése során, amelyekre a 3. cikk megsértésére vonatkozó határozatát alapozni kívánja, a Bíróság a »minden ésszerű kétséget meghaladó« bizonyítottsági szintet alkalmazza, de hozzáfűzi, ilyen bizonyítottság kellően erős, egyértelmű és egybevágó következtetések vagy a tényekre vonatkozó, hasonló megdönthetetlen vélelmek együttes fennállásából eredhet. A bizonyítékszerzés során a felek ezzel összefüggő magatartását figyelembe kell venni [...]”⁵². Jóllehet e megállapításra az egyezmény 3. cikkével összefüggésben került sor, nem írható elő magasabb bizonyítási szint a 6. cikkel összefüggésben, azon egyszerű oknál fogva, hogy nem létezik magasabb bizonyítási szint.

79. Alkalmaznia kell-e a Bíróságnak az Emberi Jogok Európai Bírósága által megállapított vizsgálati szempontokat?

46 — A C-411/10. és C-493/10. sz. egyesített ügyekben 2011. december 21-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-13905. o.).

47 — A Charta 4. cikke egyenértékű az egyezmény 3. cikkével.

48 — Az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékkérési kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.).

49 — A 82. és 94. pont, kiemelés tőlem.

50 — Lásd a Saadi kontra Olaszország [Nagykamara] ítéletet, 37201/06. sz. keresetlevél, 128. és 129. §.

51 — 38411/02. sz. keresetlevél

52 — 76. pont.

80. A Bíróság ítélkezési gyakorlatának vizsgálata során mindig észben kell tartani, hogy a Charta 52. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújthat, mint amelyet az egyezmény megállapít.

81. Nem nehéz elfogadnom, hogy valamely végrehajtó tagállam csak kivételesen tagadhatja meg a keresett személy átadását a kerethatározat szerint. Egyértelmű, hogy a határozat egész célját ásná alá, ha az emberi jogok képzeltbeli megsértésén alapuló olyan keresetet lehetne indítani, amelyet én csak „mindennapos” keresetnek hívok. Észben kell tartani, hogy a bűncselekmények áldozatainak az elkövetők bíróság elé állításához fűződő érdeke is szerepet játszik.⁵³

82. Ebből egyértelműen az következik, hogy a megtagadás kritériumának szigorúnak kell lennie. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával azonban két szempontból nem értek egyet. Először is nem érzem úgy, hogy javasolhatom a Bíróságnak, hogy elfogadja azt a kritériumot, hogy a szóban forgó jogsértés „egyértelmű”. E fogalom túl homályosnak tűnik nekem ahhoz, hogy egységesen lehessen értelmezni az Unióban. Volt olyan javaslat, hogy a jogsértésnek olyan alapvetőnek kell lennie, hogy a tisztességes tárgyaláshoz való jog teljes megtagadásához vagy megszűnéséhez vezessen.⁵⁴

83. Az ilyen kritérium azonban – mindig feltételezve, hogy egyértelműen érthető – számomra indokolatlanul szigorúnak tűnik. Egyféleképpen értelmezve megkövetelné, hogy a bírósági eljárás minden aspektusa tisztességtelen legyen. De egy csak részben tisztességes tárgyalás nem biztosíthatja, hogy igazság szülessen. Azt javaslom, hogy a megfelelő szempontnak inkább annak kellene lennie, hogy a bírósági eljárás hiányosságának vagy hiányosságainak olyan alapvetőnek kell lennie vagy lenniük, hogy az megfossza az eljárást a tisztességes jellegétől.⁵⁵

84. Másodszor – ami a bizonyítás szintjét illeti – véleményem szerint nem helyes megkövetelni azt, hogy a potenciális jogsértés „minden ésszerű kétségen túl” bizonyítást nyerjen. Az ilyen szint megfelelő lehet, és alkalmazhatják bizonyos bíróságok a büntetőeljárás során a nyomozóhatóságokra háruló bizonyítási teher meghatározása érdekében. Ez biztosítja azt, hogy annyira minimálisra csökkenjen a veszélye annak, hogy a megvádolt személyt tévesen ítélik el, amennyire csak lehetséges. De szerintem ez itt nem játszik szerepet. Ezenkívül fennáll a veszélye annak, hogy az érintett személyre hárított bizonyításnak, aki talán pénztelen, és kénytelen az állam segítségét kérni a jogai védelme érdekében, a gyakorlatban lehetetlen eleget tenni.

85. Hasonlóképpen a lehetséges szabálytalanságokra vonatkozó pusztán állításoknál valamivel több szükséges. Ha a döntéshozónak nem kell végrehajtania az európai elfogatóparancsot azon az alapon, hogy fennáll a tényleges veszélye annak, hogy a keresett személy jogait megsértik, nem elég az, hogy homályos kétségek merülnek fel a gondolataiban. Azt javaslom, hogy a megfelelő kritériumnak annak kell lennie, hogy a keresett személynek meg kell győznie a döntéshozót arról, hogy az átadásával kapcsolatos kifogások lényegüket tekintve megalapozottak.⁵⁶

86. A fenti elemzés során arra a hatásra koncentráltam, amelyet valamely személy alapvető jogainak *jövőbeli megsértése* az adott személy másik tagállamnak való átadására vonatkozó döntésre kifejthet. Ez az a tárgykör, ahol az Emberi Jogok Európai Bírósága és a Bíróság legrelevánsabb ítélkezési gyakorlatát találhatjuk. Most a *múltbeli* jogsértés hatására fogok koncentrálni.

87. A hangsúly – nekem úgy tűnik – ugyanaz marad.

53 — Lásd a fenti 40. pontot.

54 — Lásd az Emberi Jogok Bíróságán Bratza, Bonello és Hedigan bírák részben eltérő véleményét a Mamatkulov és Askarov kontra Törökország ítéletben, 46827/99. és 46951/99. sz. keresetlevél, 14. §.

55 — Ezt a megközelítést fogadta el például Lord Phillips a Lordok Házában tartott beszéde 136. pontjában az RB (Algéria) és társa kontra Secretary of State for the Home Department ügyben hozott ítéletre vonatkozóan (lásd <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200809/ldjudgmt/jd090218/rbauge-1.htm>).

56 — A tárgyaláson C. V. Radu ügyvédjét arra kérte a Bíróság, hogy pontosítsa, az alapjogok milyen megsértésére hivatkozik. Bevallom, a válasza számomra nem adott felvilágosítást.

88. Először is azok a jogsértések, amelyek orvosolhatók, nem igazolják a keresett személynek a „jogsértő” tagállam számára való átadását. Az ilyen jogsértések nem kerekedhetnek felül a gyors és hatékony igazságszolgáltatással kapcsolatos célokon, amelyeket a kerethatározat igyekszik előmozdítani. Az Emberi Jogok Európai Bírósága ismétlődően megállapította, hogy annak vizsgálata során, hogy megalapozott-e az egyezmény 6. cikkének megsértése, meg kell győződni arról, hogy „az eljárás, egészét tekintve [...] tisztességes volt-e”⁵⁷. Az érintett személyt természetesen semmi nem akadályozza meg abban, hogy a jogsértéssel kapcsolatban kártérítési keresetet indítson, az uniós vagy nemzeti jog releváns elvei alapján vagy adott esetben az egyezmény 41. cikke alapján.

89. Ebből következik, hogy csak az olyan jogsértések lehetnek relevánsak, amelyek alapvetően aláássák a bírósági eljárás tisztességes jellegét (a fenti 83. pontban kifejtett kritérium). Ahhoz azonban, hogy ez teljesüljön a múltbeli jogsértésekkel kapcsolatban, bizonyítani kell *azt, hogy vagy a hatásuk – ha az megszűnt – olyan önmagában, hogy kizárja a tisztességes tárgyalást, vagy a múltbeli hatásaik – ha folytatódnak – olyanok, hogy ugyanarra az eredményre vezetnek.*

90. Hadd illusztráljam ezt két példán keresztül. Az első szerint a keresett személyt emberöléssel vádolják a kibocsátó tagállamban. Kibocsátják az európai elfogatóparancsot, hogy a végrehajtó tagállam átadja az illetőt a kibocsátó tagállamnak. Ezt megelőzően azonban az illetékes hatóságok az első tagállamban elrendelték, hogy az elhunytól vett DNS-minta formájában létező bizonyítékot – amely a keresett személy álláspontja szerint döntő az ártatlansága bizonyítása érdekében – semmisítsék meg. A keresett személy jogi képviselőjén keresztül előterjesztést tett a kibocsátó tagállamban arra vonatkozóan, hogy a mintákat meg kell őrizni annak érdekében, hogy azok bizonyítékul szolgáljanak a tárgyaláson. Nincs tényleges kétség afelől, hogy a megsemmisítésre vonatkozó határozatot tévesen hozták meg, a keresett személy emberi jogai megsértésével. Nincs semmilyen más tárgyi bizonyíték, amely bizonyíthatná ártatlanságát. Ebben az esetben nekem úgy tűnik, aligha kétséges, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságoknak meg kellene tagadniuk az elfogatóparancs végrehajtását. A második példa esetében a körülmények ugyanazok, kivéve hogy a 6. cikk állítólagos megsértése abban állt, hogy a keresett személy nem kapott értesítést az ellene indított büntetőeljárásról. Az ilyen jogsértés orvosolható, és nem igazolja az elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását.

91. Megfigyelhető, hogy az állítólagos jogsértésre vonatkozó legtöbb példa kevésbé lesz egyértelmű, mint az általam az imént felhozott két szélsőséges illusztráció. Ez vitathatatlan. Nem javaslom ezzel kapcsolatban a további részletekbe bocsátkozást, mivel számomra úgy tűnik, az alapul szolgáló kérdéseket a nemzeti bíróságoknak esetről esetre kell eldönteniük. Nem lehet szilárd, megváltoztathatatlan szabályokat megállapítani.

92. Ahhoz, hogy a nemzeti bíróság kérdésre teljes választ lehessen adni, meg kell vizsgálni az egyezmény 5. cikkét és a Charta 6. cikkét is. Ezzel kapcsolatban nehezen tudom úgy tekinteni, hogy a keresett személynek a kibocsátó tagállam számára történő átadását megelőző jogsértés *ne* lenne orvosolható. E lehetőség nem zárható ki teljesen, legalábbis mint elméleti lehetőség, jóllehet a Bíróságot nem kérdezték ezzel kapcsolatban. Általában véve nekem úgy tűnik, hogy ugyanazok az elvek alkalmazandók, mint amelyeket az egyezmény 6. cikkére kell alkalmazni.

93. A jelen esetben a nemzeti bíróság feladata lesz, hogy a fentiekben kifejtett elvek alkalmazása során meghatározza, hogy az alapjogok C.V. Radu által panaszolt megsértése elegendő-e az alapeljárásban szóban forgó európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának igazolásához.

94. C. V. Radu ügyvédje azt állította a tárgyaláson, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásához vezető eljárásjogi problémákról lehet szó az alapeljárásban. A teljesség kedvéért ezzel kapcsolatban a következő észrevételeket tenném.

57 — Lásd többek között a Bernard kontra Franciaország ítéletet, Ítéletek és Határozatok Tára II., 37. §.

95. Először is valamely végrehajtó igazságügyi hatóság nemcsak akkor tagadhatja meg az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha jelentős emberi jogi jogsértésekről vagy a végrehajtás kötelező, illetve mérlegelhető megtagadásának a kerethatározat 3., illetve 4. cikkében meghatározott valamelyik okáról lenne szó. Akkor is megtagadhatja a végrehajtást, ha bizonyított, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásával kapcsolatban alapvető eljárási követelmények megsértésére került sor. Ha például egyértelműen bizonyított, hogy az európai elfogatóparancs nem tartalmaz a határozat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott nemzeti elfogatóparancsra vonatkozóan bizonyítékot (mert például az utóbbi a kibocsátó tagállam joga szerinti eljárási okoknál fogva semmis volt), az elfogatóparancsot, véleményem szerint, nem kell végrehajtani. A keresett személynek a kerethatározat 11–23. cikke által biztosított eljárásjogok bőven lehetőséget adnak ilyen jellegű kifogás felhozatalára az elfogatóparancs végrehajtása előtt.

96. Másodszor a kerethatározat nem kívánja harmonizálni vagy egymáshoz közelíteni a tagállamok jogait az elfogatóparancs bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy amiatt elítélt személlyel szemben történő kibocsátásának okaival vagy az ahhoz vezető eljárásokkal kapcsolatban. A határozatban megállapított kölcsönös bizalom elve szükségszerűen azt vonja maga után, hogy minden egyes tagállam ismerje el a többi tagállam büntetőjogát.⁵⁸

97. A fentiek fényében a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a európai elfogatóparancsot végrehajtó állam illetékes igazságügyi hatósága utasíthatja el az átadás iránti megkeresést az alapító szerződésekben és más közösségi jogi rendelkezésekben megállapított kötelezettségek megsértése nélkül, ha bizonyított, hogy azon személy emberi jogait, akinek az átadását kérték, az átadási eljárás során vagy azt követően megsértették vagy meg fogják sérteni. Ilyen megtagadásra azonban csak kivételes körülmények között kerülhet sor. Az egyezmény 5. és 6. cikkét, illetve a Charta 6., 47. és 48. cikkét érintő esetekben a szóban forgó jogsértésnek olyan alapvetőnek kell lennie, hogy aláássa az eljárás tisztességes jellegét. A jogsértésre hivatkozó személynek meg kell győznie a döntéshozót arról, hogy a kifogásai lényegüket tekintve megalapozottak. Olyan múltbeli jogsértések, amelyek orvosolhatók, nem adhatnak alapot ilyen kifogásra.

Az 5. kérdés

98. E kérdésével a nemzeti bíróság azt szeretné megtudni, hogy valamely végrehajtó tagállam megtagadhatja-e az európai elfogatóparancs végrehajtását azzal az indokkal, hogy a kibocsátó tagállam nem ültette át, vagy nem helyesen ültette át a kerethatározatot.

99. E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy egyik tagállam sem igazolhatja az uniós jog végrehajtásának elmulasztását azzal, hogy arra hivatkozik, hogy egy másik tagállam nem teljesítette ugyanezen vagy hasonló kötelezettségeit.⁵⁹

100. Ez azt sugallja, hogy a kérdésre egyértelműen nemleges választ kell adni.

101. Kell-e módosítani ezen álláspontot tekintettel a kölcsönösség kérdésének a nemzeti bíróság általi hangsúlyozására? Úgy tűnik, ez a kérdés vitatott az alapeljárásban,⁶⁰ amennyiben C. V. Radu ügyvédje azt állítja, hogy a német jog nem juttatja érvényre megfelelően a kerethatározatot.

58 — E tekintetben lásd a C-187/01. és C-385/01. sz., Gözütok és Brügge egyesített ügyekben 2003. február 11-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-1345. o.) 32. és 33. pontját.

59 — Lásd ebben az értelemben a C-232/78. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1979. szeptember 25-én hozott ítélet (EBHT 1979., I-2729. o.) 9. pontját.

60 — Lásd a fenti 19. és 23. pontot.

102. Igaz, hogy a német alkotmánybíróság 2005-ben úgy határozott, hogy a határozatot átültető nemzeti jogszabály alkotmányellenes, következésképpen semmis.⁶¹ Én azonban egyértelműen úgy értelmezem – amit Németország is megerősített a tárgyaláson – hogy 2006-ban az új törvény elfogadása orvosolta a helyzetet.

103. Ehhez egy dolgot fűznék hozzá. A tárgyaláson Németország jogi képviselője a libalopást említette példaként. Úgy gondolta, ha ezt a tagállamot európai elfogatóparancs végrehajtására kérnék ezzel a bűncselekménnyel kapcsolatban, amely esetében a kibocsátó tagállamban kiszabott büntetés 6 év, az elfogatóparancs végrehajtását meg fogják tagadni. Úgy gondolta, a megtagadás igazolható az arányosság elve alapján, és a Bíróság előtt a Charta 49. cikkének (3) bekezdésére hivatkozott, amelynek értelmében „[a] büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten”. A Bíróságnak határoznia kell e cikk értelmezéséről. Az egyezményrel kapcsolatban az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy míg főszabály szerint a büntetések megfelelőségének kérdése nagymértékben kívül esik az egyezmény hatályán, az „egyértelműen aránytalan” ítélet a 3. cikkel ellentétes kegyetlen bánásmódnak minősülhet, az azonban csak „ritka és kivételes” alkalom, hogy e kritérium teljesül.⁶² Érdekes lenne elmélkedni a Charta 49. cikke (3) bekezdésének értelmezését illetően, figyelemmel az Emberi Jogok Európai Bírósága által az egyezmény 3. cikke rendelkezéseivel kapcsolatban nyújtott értelmezésre. Nem áll szándékomban azonban e kérdés elemzése, azon egyszerű oknál fogva, hogy az nem merül fel a jelen esetben. Még ha azt is kellene feltételezni, hogy e megközelítés a végrehajtó igazságügyi hatóságok részéről Németországban e tagállam részéről a kerethatározatból eredő kötelezettségei teljesítésének elmulasztását *jelentené*, az az ötödik kérdés szempontjából nem igazolná a végrehajtó tagállam részéről annak megtagadását, hogy végrehajtsa a Németországban kibocsátott európai elfogatóparancsot.

104. Ezek miatt az okok miatt az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az európai elfogatóparancsot végrehajtó állam illetékes igazságügyi hatósága nem utasíthatja el az átadás iránti megkeresést az alapító szerződések és az uniós jog más rendelkezései által előírt kötelezettségek megsértése nélkül azon az alapon, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó állam nem ültette át, vagy nem teljesen ültette át, vagy helytelenül ültette át a kerethatározatot.

A 6. kérdés

105. E kérdésével a nemzeti bíróság azt szeretné tudni, hogy a nemzeti jog bizonyos rendelkezései összeegyeztethetők-e az egyezményrel és a Chartával, és hogy ezek a rendelkezések megfelelően ültették-e át a kerethatározatot a nemzeti jogba.

106. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a Bíróság nem határozhat az EUMSZ 267. cikk alapján indított eljárásban a nemzeti rendelkezéseknek az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről.⁶³ Jóllehet a Bíróság e szabály finomítása során hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a nemzeti bíróságnak megadja az uniós jog értelmezéséhez szükséges azon szempontokat, amelyek lehetővé teszik annak vizsgálatát, hogy azok a rendelkezések összeegyeztethetők-e, a nemzeti bíróság által az előzetes döntéshozatalra utaló végzésében nyújtott információk nem elegendők ahhoz, hogy a Bíróság a jelen esetben gyakorolja e hatáskört.⁶⁴

107. Ebből következően a hatodik kérdés elfogadhatatlan.

61 — Lásd a fenti 19. pontot és az 5. lábjegyzetet.

62 — Lásd a Vinter és társai kontra Egyesült Királyság ítéletet, 66069/09., 130/10. és 3096/10. sz. keresetlevél, 89. §.

63 — Lásd többek között a Bíróság C-489/09. sz. Vandoorne-ügyben 2011. január 27-én hozott ítéletének (EBHT 2011., I-225. o.) 25. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

64 — A Bizottság az észrevételeiben megjegyzi, hogy a 2011. évi jelentése arról számol be, hogy Románia helyesen ültette át a kerethatározat azon rendelkezéseit, amelyek relevánsak a jelen ügyben. E kijelentés – nyilvánvaló okok miatt – csak iránymutatásként szolgálhat.

Véggkövetkeztetések

108. A fentiek fényében azt javasolom, hogy a Bíróság a következő válaszokat adja a Curtea de Apel Constanța által feltett kérdésekre:

- 1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája, beleértve annak 6., 48. és 52. cikkét is, részét képezi az Unió elsődleges jogának. Az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény biztosítja, beleértve az 5. cikkének (1), (3) és (4) bekezdésében, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt jogokat, az uniós jog általános elveinek tekintendők.
- 2) Az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos eljárás eredményeként a keresett személy szabadságtól való megfosztása és kényszerátadása az érintett személy szabadsághoz való joga korlátozásának minősül az egyezmény 5. cikke és a Charta 6. cikke értelmében. E korlátozás, mint amely „egy demokratikus társadalomban szükséges”, rendszerint igazolható az egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének f) pontja alapján. Az e rendelkezés szerinti fogvatartás azonban nem lehet önkényes. Az ilyen fogvatartást, ahhoz, hogy ne minősüljön önkényesnek, jóhiszeműen kell végrehajtani; az azt végrehajtó igazságügyi hatóságok által hivatkozott indokkal szoros kapcsolatban kell állnia; a fogvatartás helyének és feltételeinek megfelelőnek kell lenniük; és a fogvatartás időtartama nem haladhatja meg azt, ami a követett cél eléréséhez ésszerűen szükséges. A Charta 6. cikkét ugyanúgy kell értelmezni, ahogyan az egyezmény 5. cikkének (1) bekezdését.
- 3) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó állam illetékes igazságügyi hatósága elutasíthatja az átadás iránti megkeresést az alapító szerződésekben és más uniós jogi rendelkezésekben megállapított kötelezettségek megsértése nélkül, ha bizonyított, hogy azon személy emberi jogait, akinek az átadását kérték, az átadási eljárás során vagy azt követően megsértették, vagy meg fogják sérteni. Ilyen megtagadásra azonban csak kivételes körülmények között kerülhet sor. Az egyezmény 5. és 6. cikkét, illetve a Charta 6., 47. és 48. cikkét érintő esetekben a szóban forgó jogsértésnek olyan alapvetőnek kell lennie, hogy aláássa az eljárás tisztességes jellegét. A jogsértésre hivatkozó személynek meg kell győznie a döntéshozót arról, hogy a kifogásai lényegüket tekintve megalapozottak. Olyan múltbeli jogsértések, amelyek orvosolhatók, nem adhatnak alapot ilyen kifogásra.
- 4) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó állam illetékes igazságügyi hatósága nem utasíthatja el az átadás iránti megkeresést az alapító szerződések és az uniós jog más rendelkezései által előírt kötelezettségek megsértése nélkül azon az alapon, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó állam nem ültette át, vagy nem teljesen ültette át, vagy helytelenül ültette át a kerethatározatot.